

OVER BIG DATA IN HET ONDERWIJS EN DE BEPERKINGEN DIE DE PRIVACYWET DAARAAN STELT

Arno R. Lodder
&
Gerrit-Jan Zwenne

LOOKING FURTHER

ROADMAP (OF: PLAN VAN AANPAK)

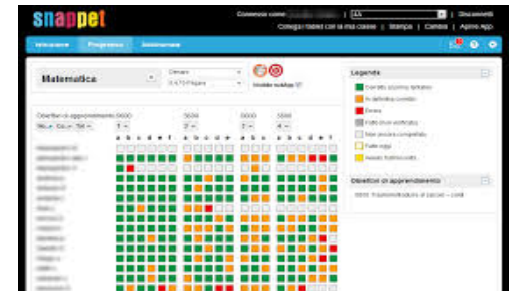
- Welke ontwikkelen zien wij? En welke nog niet?
- Wat willen wij (d.w.z. Lodder en Zwenne)..?
- Wat zegt de privacywet?

WAT ZIEN WE NU?

Blackboard

Mijnschoolinfo

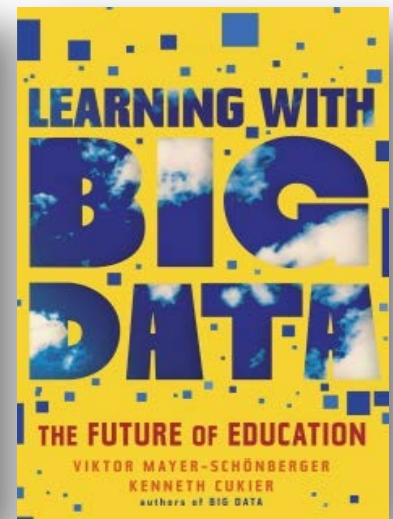
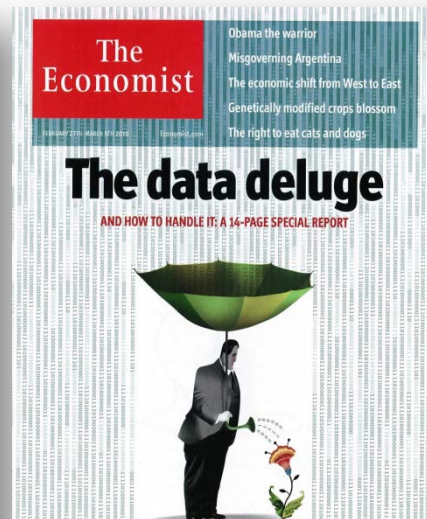

Nederlands
uitgeversverbond

STUDYFLOW

EN WAT ZIEN WE NU NOG MEER?

VOORSPELLEN IS LASTIG (VOORAL ALS HET GAAT OVER DE TOEKOMST)...

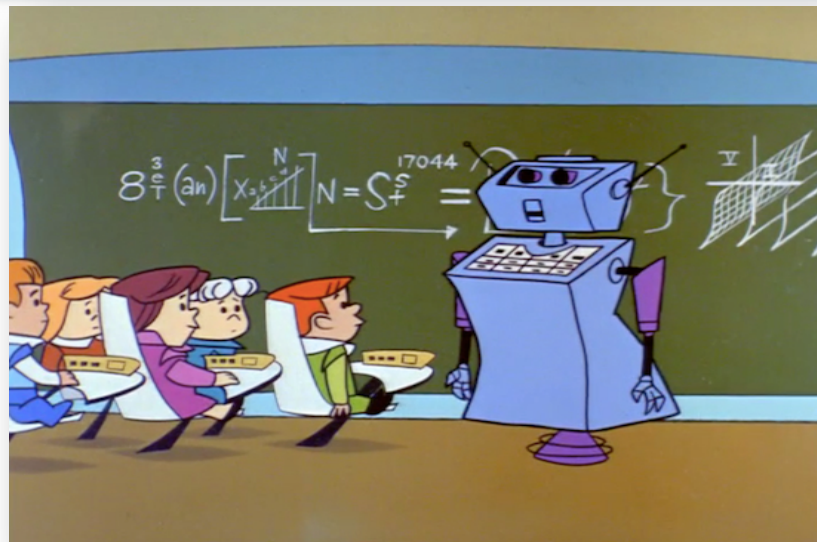
... toekomstige ontwikkelingen
verscherpen analyse

© NANA ANDERSON

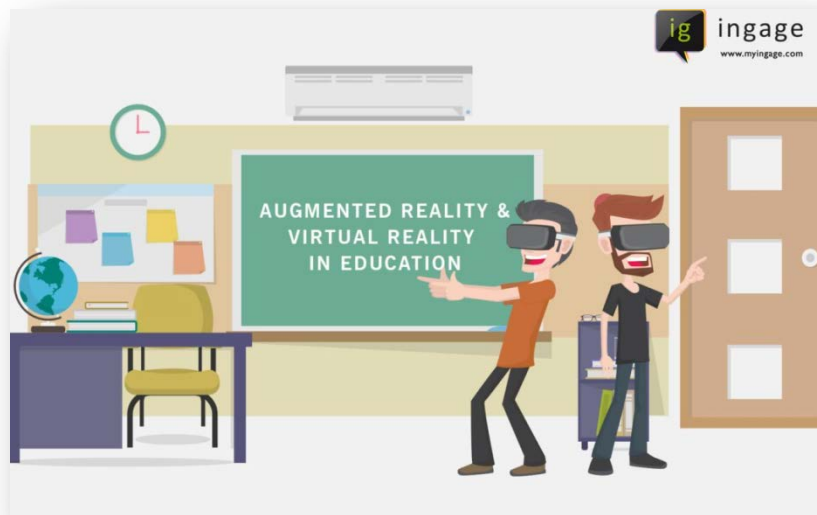
WWW.ANDERSTOONS.COM

"Does this count as big data?"

@marketoonist.com

HET DOEL VAN ONZE BIJDRAGE...

*is om het **kritisch nadenken** over de huidige en toekomstige ontwikkelingen in het onderwijs te stimuleren. Het is van belang daar niet mee te wachten. De ervaring leert dat als de technologie eenmaal is ingevoerd, het **lastig is om er niet gebruik van te maken.***

*Wij moeten zien te voorkomen dat we aanbelanden in scenario's zoals door ons geschetst of die u mogelijk zelf voor ogen ziet, zonder zorgvuldig nagedacht te hebben over de **toelaatbaarheid** (het recht) en de **wenselijkheid** (de ethiek).*

El Super Trio - La Cadena se rompió

1.732.920 weergaven

5K

354

DELEN

CENTRALE VRAGEN

- Wat kan (technisch)
- Wat is wenselijk (ethiek)
- Wat is toelaatbaar (juridisch)

Drie 'smaken':

1. Wit: kan, toelaatbaar, wenselijk
2. Grijs: kan, toelaatbaar, maar wenselijk?
3. Zwart: kan en niet toelaatbaar (of kan niet)

JURISTEN REMMERS?

Max kan alleen zo hard rijden....
...omdat hij goede remmen heeft

Innovatie techniek (o.a. big data), niet (te veel) beperken door
juridische grenzen...

Hoe hard zou Max rijden zonder remmen?

JURISTEN MOETEN

Moderne juristen zijn

- a) Staatsrecht, strafrecht, privaatrecht, noodzakelijke bagage voor jurist, maar niet voldoende, ook bijv.
 - > Internetrecht
 - > Data analytics & Privacy
 - > Law and ethics of robots and artificial intelligence
 - > Blockchain and other disruptive business tech challenges to law
- b) En interdisciplinair werken, recht en techniek, en waar nodig sociologie, psychologie, etc.

EEN INCIDENT

🕒 25 november 2014 18:10, in: [Privacyschending basisscholen](#)

Scholen spelen privégegevens leerlingen door naar uitgevers

Gegevens van jonge kinderen worden in grote hoeveelheden door basisscholen verstrekt aan bedrijven. Dat blijkt uit onderzoek van de researchredactie van RTL Nieuws.

Convenant

Digitale Onderwijsmiddelen en Privacy 2.0

Convenant over de bescherming van persoonsgegevens en waarborgen voor de zorgvuldige omgang met Persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van het gebruik van Digitale Onderwijsmiddelen door Onderwijsinstellingen, waaronder het gebruik van leermiddelen, toetsen, administratie- en informatiesystemen.

De Initiatiefnemers van het Convenant:

- de Vereniging PO-Raad
- de vereniging VO-raad
- de vereniging GEUL
- de Vereniging Digitale Onderwijs Dienstverleners
- leden van de sectie educatief van de vereniging Koninklijke Boekverkoopersbond, te weten: Van Dijk Educatie B.V., Iddink Voortgezet Onderwijs B.V., de Rolf groep B.V., Heutink Primair Onderwijs B.V., Odin Onderwijs B.V. (h.o.d.n. Heutink ICT), en Reinders Oisterwijk B.V.

overwegen dat:

- a. Onderwijsinstellingen in het primair en voortgezet onderwijs in toenemende mate gebruikmaken van Digitale Onderwijsmiddelen ten behoeve van de organisatie en het geven van onderwijs, waaronder digitale producten of diensten ten behoeve van het onderwijs(proces), zoals leermiddelen, toetsen, leerlingadministratiesystemen, elektronische leeromgevingen en leerlingvolgsystemen;
- b. het gebruik van deze Digitale Onderwijsmiddelen grote voordelen kent. Het maakt het mogelijk onderwijs meer op maat aan te bieden aan leerlingen: een wens die in Nederland steeds breder wordt gedeeld;
- c. een voorwaarde bij het gebruik van Digitale Onderwijsmiddelen is dat duidelijke afspraken worden gemaakt over de Verwerking van Persoonsgegevens. Met name leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs vormen op het punt van de bescherming van Persoonsgegevens een kwetsbare groep. Het is daarom belangrijk dat Onderwijsinstellingen met alle partijen (leveranciers en aanbieders) die in dit kader ten behoeve van de Onderwijsinstellingen Persoonsgegevens Verwerken goede afspraken maken over het regelen en borgen van privacy;
- d. ten behoeve van deze voorwaarde in het Convenant afspraken worden vastgelegd tussen de PO-raad, VO-raad en de leden van de brancheorganisaties van aanbieders van leermiddelen, toetsen en educatieve dienstverlening (GEUL leveranciers van diensten en systemen in onderwijs-ICT (Vereniging Digitale Onderwijs Dienstverleners), en schoolleveranciers/distributeurs (sectie educatief van de Koninklijke Boekverkoopersbond);
- e. uitgangspunt bij deze afspraken is dat de Onderwijsinstellingen de regie hebben en houden over de (Verwerking van) Persoonsgegevens en bepalen aan wie de gegevens mogen worden

Model Bewerkersovereenkomst Versie 2.0

Deze Model Bewerkersovereenkomst is een bijlage bij het Convenant Digitale Onderwijsmiddelen en Privacy (hierna: het Convenant) afgesloten tussen de PO-Raad, VO-raad en de brancheorganisaties van educatieve uitgeverij (GEUL), distributeurs van leermiddelen (leden van sectie educatief van de Koninklijke Boekverkoopersbond) en digitale dienstverleners in het onderwijs-ICT (VDOD).

De uitgangspunten van deze Model Bewerkersovereenkomst sluiten aan bij de bepalingen in het Convenant, de Wet bescherming persoonsgegevens (hierna: Wbp), en de uitgangspunten zoals in jurisprudentie en de toezichthouder de Autoriteit Persoonsgegevens deze in richtsnoeren en uitspraken heeft aangegeven.

De model bewerkersovereenkomst versie 2016 is de opvolger van de model bewerkersovereenkomst die in 2015 in het kader van het Convenant Digitale Onderwijsmiddelen en Privacy, leermiddelen en toetsen is opgesteld. De versie 2.0 ziet naast het gebruik van leermiddelen en toetsen ook op School- en Leerlinginformatiemiddelen. Daarnaast is de overeenkomst op onderdelen bijgesteld naar aanleiding van recente ontwikkelingen in wet- en regelgeving, waaronder de wijziging van de Wbp in verband met de meldplicht datalekken.

De nieuwe Model Bewerkersovereenkomst 2.0 komt in de plaats van de Model Bewerkersovereenkomst uit 2015. Reeds afgesloten bewerkersovereenkomsten op basis van het oude model uit 2015 blijven in beginsel hun gelding houden totdat deze bewerkersovereenkomsten door partijen worden beëindigd en aansluitend worden opgevolgd door een nieuwe bewerkersovereenkomst op basis van de nieuwe Model Bewerkersovereenkomst 2.0.

In het Convenant is afgesproken dat Onderwijsinstellingen en Ketenpartijen dit model gebruiken bij het maken van afspraken. Indien geen gebruik kan worden gemaakt van (onderdelen van) de Model Bewerkersovereenkomst, dan kan daar alleen gemotiveerd en schriftelijk van worden afgeweken. Gezien het aantal bepalingen dat ofwel wettelijk is voorgeschreven, of waarvan de Autoriteit Persoonsgegevens aangeeft dat deze in de bewerkersovereenkomst moeten worden opgenomen, is de ruimte voor afwijking van de bepalingen in het model beperkt.

Deze Model Bewerkersovereenkomst bevat twee bijlagen:

1. in de Privacy Bijsluter (Bijlage 1) wordt een beschrijving gegeven van de dienstverlening, producteigenschappen en welke categorieën Persoonsgegevens worden verwerkt en onder welke doeleinden deze verwerkingen vallen;
2. in de Technische en Organisatorische Maatregelen (Bijlage 2) wordt omschreven welke beveiligingsmaatregelen er worden getroffen. De beveiliging dient een continu punt van aandacht en zorg te blijven

Informatie over het Convenant en de model bewerkersovereenkomst is te vinden op de website <http://www.privacyconvenant.nl>. Meer informatie en antwoorden op vragen over privacy en de wettelijke rechten en verplichtingen voor Onderwijsinstellingen zijn te vinden op de websites van de sectorraden PO-Raad en VO-raad en bij Kennisnet.

juni 2016

WETSVOORSTEL PSEUDONIMISERING LEERLINGGEGEVENS

- BSN wordt omgezet naar pseudoniem
- dit pseudoniem kan worden omgezet in KetenID's
- KetenID wordt gebruikt voor gegevensuitwisseling in onderwijs

~ toegang tot digitale leermiddelen
~ digitaal afnemen van toetsen en examens
~ etc.

Tweede Kamer der Staten-Generaal		2
Vergaderjaar 2016–2017		
34 741	Wijziging van diverse onderwijswetten in verband met het pseudonimiseren van het persoonsgebonden nummer van een onderwijsdeelnemer ten behoeve van het bieden van voorzieningen in het kader van het onderwijs en de begeleiding van onderwijsdeelnemers	
Nr. 3	MEMORIE VAN TOELICHTING	
Inhoudsopgave		
A.	Algemeen	2
1.	Inleiding	2
1.1.	Kern van het wetsvoorstel	2
1.2.	Leeswijzer	2
1.3.	Probleemanalyse	3
1.4.	Aanleiding en achtergrond	5
1.5.	Convenant privacy en digitale onderwijsmiddelen: onderwijsinstellingen voeren de regie	6
1.6.	Pseudoniem maakt dataminimalisatie mogelijk	7
1.7.	Nut en noodzaak wetsvoorstel	9
2.	Doel van het wetsvoorstel	11
2.1.	Doel	11
2.2.	Bescherming van persoonsgegevens	12
2.3.	Reikwijdte van het pseudoniem	14
2.4.	Hoe komt het pseudoniem tot stand?	15
2.5.	Aanvullende maatregelen	17
3.	Samenwerking Inspectie van het Onderwijs met de AP	17
4.	Reactie onderwijsorganisaties en uitkomst Internetconsultatie	17
5.	Reactie Autoriteit Persoonsgegevens	18
6.	Uitkomsten Privacy Impact Assessment (PIA)	20
6.1.	Toets op de doelen, noodzakelijkheid en passend gebruik	20
6.2.	Risicoanalyse	21
7.	Postite Caribisch Nederland	22
8.	Uitvoering en handhaving	22
9.	Administratieve lasten	22
10.	Financiële gevolgen	23
B.	Artikelsgewijs	23

bet. 34741-3
ECSN 0821-1231
1e Groningen 2017

Tweede Kamer, vergaderjaar 2016–2017, 34 741, nr. 3

1

WAT ZEGT DE PRIVACYWET?

- geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, en sommige handmatige verwerkingen (dossiers)
- verwerkingsgrondslagen en doelbinding
- verwerkingsverbod voor bijzondere gegevens
- transparantie en rechten voor betrokkenen
- profilering

levensovertuiging of godsdienst, ras, etniciteit, seksuele leven, gezondheid, biometrische ID-gegevens, strafrechtelijke gegevens én BSN, enz.

leerling- en student-gegevens, enz.

toestemming, uitvoering overeenkomst, wettelijke plicht, vitale belangen, publiekrechtelijke taak, gerechtvaardigd belang

gegevens verzamelen voor het éne doel niet verder verwerken voor een ander onverenigbaar doel

inzage- en vergeetrechten, recht van verzet

BIJZONDERE GEGEVENS

- levensovertuiging of godsdienst
- politieke gezindheid
- lidmaatschap vakbond
- ras, etniciteit
- seksuele leven
- gezondheid
- biometrische ID-gegevens
- genetische gegevens
- strafrechtelijke gegevens (e.d.)
- én BSN

verwerking bijzondere gegevens verboden, tenzij...

- door bepaalde verwerkers en voor bepaalde doeleinden
- met uitdrukkelijke toestemming (enz.),

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

AP roept scholen op zorgvuldig om te gaan met beeldmateriaal van leerlingen

Persbericht / 29 augustus 2017

Categorie:

Scholen & de AVG,
Gebruik van persoonsgegevens in het
onderwijs

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) krijgt regelmatig vragen over scholen die foto's van leerlingen online publiceren. In de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) zijn hiervoor regels opgenomen. Die regels zijn niet altijd bekend en er is onzekerheid over de toepassing ervan. Scholen

TRANSPARANTIE EN ANDERE VEREISTEN (EN FORMALITEITEN)

- verplichte functionaris
- ver(der)gaande informatieplichten
- documentatieplichten
- gegevensbeschermings-effectbeoordeling
- verwerkersovereenkomst
- enz.

ICON	ESSENTIAL INFORMATION	FULFILLED
	No personal data are collected beyond the minimum necessary for each specific purpose of the processing	
	No personal data are retained beyond the minimum necessary for each specific purpose of the processing	
	No personal data are processed for purposes other than the purposes for which they were collected	
	No personal data are disseminated to commercial third parties	
	No personal data are sold or rented out	
	No personal data are retained in unencrypted form	

WAT WEL MAG MET GEZONDHEIDSgegevens

*dyslexie, allergieën, medicijn-gebruik,
attention deficit hyper-activity disorder,
intelligentie (?)*

voor gezondheidsgegevens geldt het verwerkingsverbod *niet*, als het gaat om verwerking

door scholen voor zover dat nodig is

met het oog op de speciale begeleiding van leerlingen, of

het treffen van bijzondere voorzieningen in verband met hun gezondheidstoestand

PROFILERING (~ *PRŌ'FĪL'EHR'ING*)

- geautomatiseerde verwerking waarbij aan de hand van persoonsgegevens
- bepaalde persoonlijke aspecten van een natuurlijke persoon worden geëvalueerd
- met de bedoeling met name het werkprestaties (enz.) te analyseren of te voorspellen

Art. 22
AVG

Art. 42
AVG

een recht om

- niet te worden onderworpen aan een besluit dat uitsluitend is gebaseerd op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering
- waaraan voor hem of haar rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem anderszins in aanmerkelijke mate treft.

uitzonderingen

- noodzakelijk voor uitvoering van overeenkomst tussen de betrokkene en een verantwoordelijke
- toegestaan bij wetgeving
- uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene.

TOEZICHTHOUDER

Nieuw jasje voor Autoriteit Persoonsgegevens: 'De boetes komen'

Gepubliceerd: 07 oktober 2016 16:39

Laatste update: 08 oktober 2016 09:32

De Autoriteit Persoonsgegevens heeft een nieuwe naam, een nieuw gebouw en sinds vorige maand ook een nieuwe voorzitter. Als over twee jaar ook nog nieuwe EU-wetgeving van kracht wordt ontstaat een geheel vernieuwde toezichthouder, belooft de nieuwe baas Aleid Wolfsen.

Het gemeentebestuur zit Wolfsen, oud-Kamerlid voor de PvdA en voormalig burgemeester van Utrecht, duidelijk nog in hart en nieren. Het interview is nauwelijks begonnen of hij heeft het al over de decentralisatie van de overheid, die gemeenten meer taken - en dus ook meer gevoelige persoonsgegevens - oplevert.

Wolfsen staat niet bekend als groot voorvechter van de privacy. Veel mensen zullen hem vooral kennen als de controversiële burgemeester die drie moties van wantrouwen overleefde, onder meer nadat hij had geprobeerd om een kritisch artikel in een huis-aan-huisblad te onderdrukken.

Toch zegt Wolfsen al langer betrokken te zijn geweest bij het onderwerp, onder meer toen hij eind jaren 90 als rechter werkte. In die functie besloot hij bijvoorbeeld over het uitvoeren van telefoontaks of huiszoekingen. "Dat zijn heel inderbije beslissingen", zegt hij nu.

*"Als wij samen naar de bibliotheek zouden gaan en er zou bij de ingang een man staan met een camera, die permanent zou meelopen. Welk boek je inkijkt, waar je naar zoekt... **Nou, die sla je onmiddellijk in elkaar. Althans vrij snel.** Nu zit de bibliotheek op internet en gebeurt hetzelfde. En niemand maakt zich er zorgen over. Vind ik raar."*

ACCOUNTABILITY

‘verantwoordingsplicht’
d.w.z. aantonen dat aan
de wet is voldaan

FOKKE & SUKKE

MAKEN ALTID EEN
STRAKKE PROJECTPLANNING

EN DE
CULTUUROMSLAG ?

DIE IS PONDERDAG
DE 17^E OM HALF VIER.

